

Történeti földrajzi kislexikon

A középiskolai történelemtanítás nem rendelkezik túlzottan sok „segédkönyvvel, eszközzel”. Ezért is örömteli, ha egy-egy új munka kerülhet tanár és diák kezébe egyaránt.

A rendkívüli alaposságot, de a legtöbb esetben kevésbé látványos sikert hozó kötetek szerzői, szerkesztői tisztában vannak azzal, hogy munkájukat – melyet sokan „segédmunkának” tekintenek – nem a bestsellerlisták elején találják majd. Ezek a „segédmunkák” azonban elengedhetetlenek a történelmet tanító tanárnak éppúgy, mint az azt alaposan megtanulni akaró diáknak. A kronológiák, chrestomátiák, atlaszok, fogalomtárak már a mindennapi munka elengedhetetlen feltételei. Igényes tanuló és tanár egyaránt örömmel veszi kezébe azokat.

Ilyen örömmel kézbe vehető kötet a *Zsidi Vilmos* szerkesztette – és *Horváth Teréziával, Jávorszky Ivánnal, Koltai Andrással* közösen írt – *Történeti földrajzi kislexikon*.

A könyv szinte minden olyan történeti-földrajzi fogalmat, nevet tartalmaz, amely a középiskolai történelemtanítás során előfordul és az egyetemi, főiskolai felvételik során is ott lehet bármelyik tesztben.

A kötetben az ókortól napjainkig megtalálhatóak azok a helységek és tájegységek, melyekhez a legfontosabb eseményekre történő utalást is „odakapcsolták” a szerzők. Így megtudhatjuk, hogy miről is kell, hogy ismert legyen a Thermopülai-szoros, Verdun, Sztálingrád, Muhi...

Komoly segítséget jelenthet a kötetet használóknak, hogy a szócikkek szerzői az egyes neveknél megadták a használatos térképek „azonosítóit”, illetve a kötet elején egy konkordancia jegyzéket, hogy a megváltozott legújabb térképek esetében is meglegyen az eligazodás lehetősége.

Zsidi Vilmos és szerzőtársai nemcsak szócikkeket adtak közre a kötetben, hanem

jól hasznosítható táblázatokat is összeállítottak a magyarországi közigazgatási területi változásokról, az egyházi közigazgatásról, a különböző szerzetes- és lovagrendekről, az európai és a magyarországi felsőoktatásról, mindarról, ami a magyar történelemtanításban és -tanulásban elengedhetetlen (kell hogy legyen).

A kiadvány összeállítói igen alapos bibliográfiát is közöltek, mely a *Térképek, Lexikonok és összefoglalók*, valamint *Szakirodalom és források* bontásban ad további tájékoztató lehetőséget az érdeklődőknek.

A *Szögi László* által lektorált kötet alapos és pontos, néhány kisebb tévedést ugyan felfedezhet benne a szigorú „kritikus”, de ha csak ennyi lenne ezekből minden kézikönyvünkben, akkor elégedettek lehetnénk!

A könyvet többször is átlapozva, egy-egy helységet, tájegységet keresve – és megtalálva – el kellett fogadni a kötet szerzőinek ismertetésében megfogalmazottakat, mely szerint a segédtudomány(ok) más megközelítésben alaptudomány(ok), olyan alaptudomány(ok), melyek ismerete és hasznosítása nélkül a történettudomány nem művelhető. Valamikor nagynevű történészeink vallották ezt az elvet, úgy tűnik, sok évtized különböző tapasztalatai nyomán el lehet mondani: jól látták a dolgot!

(Történeti földrajzi kislexikon. Szerkesztette: Zsidi Vilmos. TOVÁBBTANULÁS Kiadó Kft., Budapest, 1995)

Szakály Sándor